

VEILEDER BOSTØTTE

HB 9.B.12

Juli 2010

Forord

Denne veilederen gir utfyllende kommentarer til forskrift om bostøtte vedtatt 19.6.2009, som trådte i kraft 1.7.2009.

Veilederen er kun tilgjengelig på Husbankens nettsider www.husbanken.no. (Finnes ikke i trykt versjon). Dokumentet vil bli oppdatert og revidert fortløpende.

Innhold

§ 1 Formål	s.2
§ 2 Person med rett til bostøtte	s.2
§ 3 Personer uten rett til bostøtte	s.2
§ 4 Krav til boligen	s.3
§ 5 Unntaket for kommunalt disponerte sosiale utleieboliger	s.3
§ 6 Utgangspunktet for utregningen/behovsprøvingen	s.4
§ 7 Beregning av godkjente boutgifter	s.4
§ 8 Øvre grenser for boutgifter (boutgiftstaket)	s.6
§ 9 Egenandel	s.7
§ 10 Beregning av husstandens samlede inntekt	s.8
§ 11 Barns inntekt	s.8
§ 12 Leieinntekter	s.9
§ 13 Formue.....	s.9
§ 14 Inntekt og formue i eller fra utlandet	s.9
§ 15 Faktisk inntekt og formue – ved inntektsnedgang og inntektsoppgang	s.9
§ 16 Korrigering av inntekt	s.12
§ 17 Søknadsfrist	s.12
§ 18 Søknadsskjema	s.13
§ 19 Situasjonsdatoer	s.13
§ 20 Husstanden	s.16
§ 21 Søkernes opplysningsplikt	s.17
§ 22 Kommunenes medvirkning	s.17
§ 23 Medvirkning fra andre	s.17
§ 24 Minste utbetaling	s.17
§ 25 Utbetaling	s.17
§ 26 Rett til motregning	s.18
§ 27 Tilbakekrav av for mye utbetalt bostøtte	s.18
§ 28 Ikrafttredelse	s.18
§ 29 Overgangsordningen	s.19

Tillegg til Veileder om bostøtte

1. Generelt om bostøtteordningen	s.20
2. Taushetsplikten	s.24
3. Klagebehandling	s.27
4. Søknadsbehandling i etttertid	s.28
5. Oversikt over koder	s.29
6. Beregning av kommunale avgifter	s.29

Til § 1

Formål

Bostøtten skal sikre husstander med lave inntekter og høye boutgifter en hensiktsmessig bolig.

Bostøtte skal sikre at søker kan bli boende i boligen eller at søker kan etterspørre en bedre bolig enn vedkommende ellers kunne ha gjort uten bostøtte.

Bostøtten skal bidra til å motarbeide fattigdom.

Den nye bostøtten skiller ikke mellom ulike inntektskilder. Ved at mottaker av bostøtte ikke mister retten til bostøtte ved overgang til arbeid, gir den nye bostøtten mottakerne større insentiv til å gå ut i lønnet arbeid.

Til § 2

Person med rett til bostøtte

Alle som er over 18 år kan søke og motta bostøtte, med unntak av de begrensninger som følger av § 3 om personer uten rett til bostøtte. Personer som er under 18 år og med egne barn kan allikevel ha rett på bostøtte.

Personen må være fylt 18 år den første dagen i måneden som det søkes bostøtte for. (Situasjonsdato, jf § 19)

Det er et vilkår at søkeren er registrert i folkeregisteret på den boligen det søkes bostøtte for, og at søkeren er lovlig bosatt i Norge. Dette for å forhindre at for eksempel personer som er utvist fra landet og oppholder seg ulovlig her, skal kunne motta bostøtte. En person som har gyldig fødselsnummer, og som ikke har status utvandret, vil som hovedregel ha gyldig opphold. Men vær oppmerksom på at det kan gå lang tid før oppdateringer blir registrert i det sentrale folkeregisteret, hvis saken er hos UDI til behandling eller liknende.

Søker av bostøtte er den som står som ansvarlig for boutgiftene i husstanden, enten det er lån, husleie eller andre boutgifter som søker svarer for. (En person som misligholder lån eller husleie vil fortsatt svare for boutgiftene, slik at bostøtten ikke kan stoppes av den grunn.).

Det er kun søkerens faste bopel det kan mottas bostøtte for. Søkeren må selv bo i boligen.

Til § 3

Personer uten rett til bostøtte

Militære

Personer som avtjener førstegangstjeneste i forsvaret, eller siviltjeneste, har ikke rett til bostøtte. Det samme gjelder person som bor sammen med en som er i førstegangstjeneste/siviltjeneste.

Hvis den som er til førstegangstjeneste/siviltjeneste er en sønn/datter i en husstand, anses den som er i førstegangstjeneste/siviltjeneste ikke å utgjøre en del av husstanden. Vedkommende skal følgelig fjernes fra bostøttesøknaden.

Den som er ute i førstegangstjeneste/siviltjeneste som har etablert sitt eget hjem, og som for eksempel også har samboer og barn, vil ha rett til dekning av boutgifter fra Forsvaret. Disse skal derfor ikke samtidig kunne motta bostøtte.

Studenter

Personer som er studenter, og personer som bor sammen med studenter kan heller ikke motta bostøtte. Med studenter menes person som har ytelser fra Statens lånekasse for utdanning, eller som har rett til slik støtte. Det er ikke anledning å la være å søke ytelser fra lånekassen for dermed å kunne motta bostøtte.

Student som forsørger egne barn kan derimot ha rett til bostøtte. Det samme gjelder dersom studenten deltar i et yrkesrettet atføringsopplegg gjennom NAV, kvalifiseringsopplegg, introduksjonsprogram osv. Dette kan også

gjelde personer som deltar i forskjellige kommunale kurstiltak, arbeidstreningsprogram mv, som ellers ville blitt finansiert gjennom midler fra lånekassen.

Det at studenter bor sammen med sine foreldre, fører heller ikke til at foreldrene mister rett til bostøtte, uavhengig om studenten mottar ytelse fra lånekassen eller ikke.

Til § 4

Krav til boligen

Det er ikke lenger krav til finansiering av boligen.

Det stilles noen krav til boligen, med visse unntak, se § 5 som omtaler kommunalt disponerte sosiale boliger, se nedenfor.

Godkjent av kommunen

Boligen skal være godkjent for helårs bruk. Med dette menes at boligen skal være godkjent av plan- og bygningsmyndighetene, og tilfredsstillende alle krav som er til en selvstendig boenhet.

Hvis kommunen er i tvil, bør de be søker om å fremlegge bekreftelse på at boligen er godkjent. Dette kan for eksempel være for kjellerleiligheter, loftsleiligheter, anneks, sjøboder, stabbur eller andre boenheter der dette kan framstå som tvilsomt. Regelen er en sikkerhetsventil for å kunne avgrense retten til bostøtte mot boliger som ikke framstår som hensiktsmessige, eller som kan være lite egnet som bolig.

Det gis ikke bostøtte til fritidsboliger som for eksempel hytter, sommerhus mv.

Selvstendig bolig med egen inngang

Boligen skal ha egen inngang. Det betyr at en bolig som har adkomst gjennom en annens bolig ikke kan godkjennes. Løsninger med felles inngangsparti, felles entré mv kan imidlertid godkjennes, for eksempel en horisontalt delt tomannsbolig, der det er felles inngang for to boenheter, med en trapp i entreen opp til bolig i andre etasje.

Krav til bad og toalett og anledning til hvile og matlaging

Boligen skal ha bad og toalett. Boligen skal gi rom for hvile, dette innebærer at det må være plass til en seng, og en liten sittegruppe mv.

Kravet om at det skal være "anledning til matlaging", innebærer at det som minimum må være innredet en enkel kjøkkenfunksjon med mulighet til å tilberede alle døgnet's måltider, mulighet for å vaske opp (oppvaskkum), plass til å oppbevare mat og andre funksjoner som er nødvendige for at kjøkkenet skal kunne fungere.

Til § 5

Unntaket for kommunalt disponerte sosiale utleieboliger

Med kommunalt disponerte sosiale boliger menes boliger, som kommunen selv eier og leier ut eller boliger kommunen leier inn for så å videreutleie. Det kan også omfatte boliger der kommunen har disposisjonsrett, f.eks. ved at en stiftelse eier boligene, men det er kommunen som har tildelingsretten. Vedtektene vil da regulere kommunens rett til å bestemme hvem som skal bo i boligene. Begrepet "sosiale" er medtatt for å avgrense mot personalboliger som kommunen leier ut.

Begrepet omfatter ikke kommunalt formidlete boliger. Med det menes boliger der kommunen kun setter utleier og leietaker i kontakt med hverandre. Dette var tidligere et begrep i bostøtteordningen, men er ikke lenger aktuelt.

For kommunalt disponerte sosiale boliger kan det gjøres unntak fra kravet om at boligen skal være selvstendig med egen inngang, ha eget bad/toalett og anledning til hvile og matlaging.

Eksempler på dette er bokollektiver for demente, rusmiddelmissbrukere, psykiatriboliger, boliger for enslige flyktninger mv.

Det skal som et minimumskrav være et akseptabelt boforhold. Det er presisert i forskriften § 3 at bostøtte ikke gis til beboere i midlertidige boformer som hospits, pensjonater, hoteller mv.

Dekningsprosenten ved utmålingen av bostøtte er 80 for beboere i disse boligene, i motsetning til 70 for øvrige, dvs. 80 % av differansen mellom godkjente boutgifter og egenandelen.

Til § 6

Utgangspunktet for utregningen/behovsprøvingen

Bostøtte er en behovsprøvd ordning der forholdet mellom boutgifter og inntekter er avgjørende for hvor mye bostøtte man kan få.

Det er satt et øvre boutgiftstak, jf § 8. Boutgiftstaket innebærer at uansett hvor høye boutgiftene er, så får man kun lagt til grunn den summen som er opptil det øvre taket ved beregningen av bostøtte. Taket er satt for å sikre at kun utgifter til en nøktern bolig tas med. Det er videre tatt hensyn til at boutgiftene er forskjellige i landet. Boutgiftstakene er derfor geografisk differensiert, jf § 8.

Bostøtten beregnes som 70 prosent av differansen mellom godkjente boutgifter og egenandelen. Dekningsprosenten er 80 prosent for kommunalt sosiale disponerte boliger. Se nærmere i § 9 om hvordan egenandelen beregnes, og i § 7 om hva som er godkjente boutgifter.

Til § 7

Beregning av godkjente boutgifter

Leid bolig

For leid bolig er det den månedlige husleien for boligen (det som søkeren svarer for), som skal oppgis.

Husleibeløpet som skal oppgis på søknadsskjemaet er husleien pr. situasjonsdatoen..

Husleien skal dokumenteres. Det vanligste er den skriftlige leieavtalen der leien er dokumentert. En husleieavtale kan også i enkelte tilfelle være muntlig, jf Husleieloven § 1-4. Søker må da fremlegge kvittering for innbetalt beløp, husleiebok, eller bekreftelse fra utleier. Dette vil kunne godkjennes etter en konkret vurdering av hva som fremstår som sannsynlig/troverdig. Framleie dokumenteres med kontrakt.

Ved leieforhold inngått mellom familiemedlemmer, bør man være spesielt nøye med krav til dokumentasjon. Av kontrollhensyn bør både leiekontrakt og kvittering for betalt husleie via bank fremlegges.

Leien er som hovedregel et fast månedlig beløp. (Jf Husleieloven kapittel 3).

Det må framgå om utgifter til oppvarming inngår i leien eller ikke. Alders-, uføre og etterlattepensjonister skal ha utgifter til oppvarming dekket ved en sjablong, dersom disse utgiftene ikke inngår i leien. For tiden utgjør sjablongen 6 000 kr pr år. NB: Dette blir lagt til automatisk. Kommunene skal ikke legge til dette beløpet. For

Øvrig godkjennes husleiekontrakten som den er, uavhengig av hva slags komponenter som dekkes av leien (kabel-tv, fellesvask, snømåking, garasje mv er vanlige eksempler på komponenter som kan inngå i leien).

Boliger med felleskostnader (borettslag, boligsameier, aksjeleiligheter og obligasjonsleiligheter)

Søker får lagt til grunn de faktiske utgifter han/hun har til å betjene lånet, som er knyttet til den boligen det søkes bostøtte for.

Det er kun lån knyttet til boligformål som godkjennes, ikke lån til bil (med pant i egen bolig), forbrukslån eller andre type lånekostnader.

Ved såkalte rammelån, må søker godtgjøre at lånet faktisk er knyttet til boligformål.

Det er søker som er ansvarlig for å dokumentere opplysninger vedrørende lån, eksempelvis ved å få en bekreftelse fra banken sin.

Låneutgifter registreres med faktiske betalte renter, avdrag og gebyrer.

Etableringsgebyr og tinglysingsgebyr er engangskostnader og skal ikke tas med. Dette legges vanligvis til selve lånet, og blir således dekket gjennom renter og avdrag, som jo utgjør en del av boutgiftene.

- Gjeldsordning

Dersom det foreligger gjeldsordningsavtale (frivillig eller tvungen), legges lånevilkårene som framgår av gjeldsordningsavtalen til grunn, så lenge avtalen gjelder.

- Refinansiering

Ved refinansiering kan det ha vært ryddet opp i gammel forbruksgjeld osv. Det presiseres at det kun er boligrelatert gjeld som kan godkjennes, lånet må være direkte knyttet til boligformål, og det å beholde boligen. Startlån fra kommunen kan også godkjennes i sin helhet, selv om deler av startlånet kan ha blitt gitt til rydding i gammel gjeld. Opprydningen bør også her ha vært hovedsakelig rettet mot boligrelaterte forpliktelser.

Felleskostnader tas med etter faktiske utgifter, uavhengig av hva som inngår i felleskostnadene. (Også oppvarming tas med for alle grupper, selv om de ikke tilhører målgruppen alders-, uføre eller etterlattepensjonister.)

Alders-, uføre og etterlattepensjonister som ikke har dekket utgifter til oppvarming i felleskostnadene, får dette automatisk dekket med en sjablong, som for tiden utgjør 6 000 kr per år. (Se mer om dette under avsnittet om leid bolig).

Dersom søker har boutgifter som ikke er betegnet som felleskostnad, men som etter sin art normalt inngår i felleskostnadene, så kan disse utgiftene likevel legges inn i felleskostnadene. Dette kan for eksempel være feieavgift, vannavgift og lignende som faktureres den enkelte husstand i tillegg til felleskostnadene.

For boliger uten felleskostnader (eneboliger)

For boliger som ikke har felleskostnader, kan følgende boutgifter godkjennes:

Årlige driftsutgifter godkjennes med et sjablongbeløp. Denne sjablongen er ment å dekke ytre vedlikehold og forsikringer av boligen. Sjablongen er for tiden 12 000 kr per år. Systemet beregner dette automatisk.

Faktiske utgifter til renter, avdrag og gebyrer på lån legges til grunn med faktiske beløp, se ellers det som er beskrevet for boliger med fellesutgifter.

Kommunale avgifter bygger på utgifter til en ordinær nøktern enebolig på 4 rom. I utgiftene inngår vann, kloakk-, renovasjons- og feieavgift. Kommunen endrer opplysningene om kommunale avgifter i bostøttesystemet når det er vedtatt endring.

Oversikt til hjelp ved fastsettelse av korrekt beløp for kommunale avgifter finnes som vedlegg til denne veilederen.

I tillegg legges til eiendomsskatt og festeavgift med faktiske utgifter.

Alders-, uføre og etterlattepensjonister får lagt til grunn en sjablong til oppvarming, som for tiden utgjør 6000 kr per år. (Se mer om dette under avsnittet om leid bolig).

Særlig om kårbolig og leietakere med avtale om borett

Søkere som bor i kårboliger blir likestilt med de som bor i leid bolig. Søkerne skal legge fram kåravtalen. Det er en forutsetning at søker dekker de faktiske kostnadene selv. Søker må framlegge kvitteringer for betaling gjennom bank for de aktuelle bokostnadene.

Til § 8

Øvre grenser for boutgifter (boutgiftstaket)

Det er en maksimumsgrense for hvor høye boutgifter som kan legges til grunn ved beregning av bostøtte. Uansett hvor høye boutgifter søker har, kan søker ikke få lagt til grunn mer enn følgende satser per år (boutgiftstaket):

	1 person	2 personer	3 personer	4 personer og flere
Oslo	81 000 kr	84 000 kr	87 000 kr	90 000 kr
Bergen, Trondheim, Tromsø, Stavanger og Bærum	76 000 kr	79 000 kr	82 000 kr	85 000 kr
Kristiansand, Skedsmo, Frogn, Lørenskog, Oppegård, Asker, Nesodden, Sola og Sandnes	71 000 kr	74 000 kr	77 000 kr	80 000 kr
Alle andre kommuner	61 000 kr	64 000 kr	67 000 kr	70 000 kr

Hvis noen i husstanden er funksjonshemmet, og boligen av denne grunn er spesialtilpasset, økes boutgiftstaket med 3 000 kr i forhold til de satsene som nevnt ovenfor.

Spesialtilpasset bolig er en bolig som er bygd og innredet slik at den passer til de individuelle behov en bestemt person eller husstand har som følge av at noen i husstanden er funksjonshemmet. Denne tilpasningen gjør at boutgiftene blir høyere enn de ellers ville vært, fordi søker må betale en høyere husleie, må betjene lån til ombygging, eller må ha en større og dyrere bolig enn søker ellers ville hatt behov for hvis funksjonshemmingen ikke hadde vært til stede. Ofte vil en slik bolig anses som ”upraktisk” og uhensiktsmessig for andre enn de som bor der.

Med funksjonshemmet menes en fysisk funksjonshemming, en psykisk funksjonshemming, eller en medfødt skade eller sykdom eller lignende – Denne funksjonshemmingen gjør at husstanden til søker får spesielle behov med hensyn til bolig.

Typiske eksempler vil være tilrettelegging for rullestolbruker, heving og senking av kjøkkenbenk, bad som må være større og ha andre tilpasninger enn for badrom ellers. Tak som må heves fordi heiser og løfteanretninger må bygges inn. Men også i tilfeller der boligen må være annerledes og dyrere utrustet enn boliger ellers, for eksempel boliger for utviklingshemmede der det er tilknyttet fellesrom/er behov for kontor til pleiere, mv – som gjør husleien dyrere enn ellers. Søker må kanskje ha teknisk utstyr i boligen som tar svært stor plass. Et eksempel kan være en person som må ligge i respirator på grunn av alvorlige luftveissykdom. Et annet eksempel er en husstand som på grunn av svært allergiske barn må ta opp lån for å fjerne elementer i boligkonstruksjon som frambringer sykdom.

En omsorgsbolig fra Husbanken vil ikke automatisk anses å være spesialtilpasset til en husstands konkrete behov – men den kan være det, særlig i forhold til eldre som pga alder er bevegelseshemmet, og som har behov for assistanse i boligen osv. Bor eldre mennesker i en kommunal omsorgsbolig – så er det gjerne nettopp fordi de har spesielle behov som ikke kan ivaretas i deres tidligere hjem.

Tilpasningen må være av noe omfang – det er ikke tilstrekkelig med at søker har behov for rullator, eller har behov for enkle tekniske hjelpemidler fra folketrygden. Er tilpasningen finansiert gjennom NAV, skal det ikke gis forhøyet boutgiftstak. (Utgiftene er da dekket gjennom NAV).

Behovet må sannsynliggjøres – det kan være vanskelig å framlegge dokumentasjon, men søker må kunne si hvilke behov som må dekkes, og hvilke tilpasninger som faktisk er gjort.

Det presiseres at begge vilkår i bestemmelsen må være til stede samtidig – Søker må bo i en spesialtilpasset bolig, og en i husstanden må være funksjonshemmet med behov for tilpasningen. En funksjonsfrisk person som bor i en bolig som er dyrere som følge av spesialtilpassing, vil ikke omfattes av bestemmelsen. Boligen må derfor være tilpasset denne konkrete søkerens husstands behov.

Til § 9

Egenandel

Beregningen av egenandelen er treleddet – og avhengig av husstandens samlede inntekt. Egenandelen gir uttrykk for hvor mye en husstand selv er forventet å kunne svare for ut i fra inntekten sin, og kommer til fradrag i boutgiftene.

- En minste egenandel på 15 000 kr legges til grunn for alle
- Hvis inntekten til husstanden overstiger 90 000 kr, legges det til et påslag på 17 prosent av all inntekt som overstiger 90 000 kr (Det vil si at det beregnes 17 prosent av inntekter fra og med 90 001 kroner og oppover).
- Det regnes i tillegg et progressivt toppledd av inntekter over 142 001 kroner. Dette toppleddet regnes av hele inntekten. Det regnes 0,3 prosent av en inntekt på 142 001 kroner, og prosentdelen øker med 0,3 prosentpoeng for hver 1 000 krone i økt inntekt

Det vises til tabell for beregning av egenandel, HB 9 B 6.1.

Bostøtte beregnes ut fra denne formelen:

$$\begin{array}{r} \text{Godkjente boutgifter} \\ - \text{ Egenandel} \\ = \text{ Sum x 70\%* = bostøtte} \end{array}$$

*For søkere som bor i kommunale utleieboliger eller kommunal disponerte sosiale utleieboliger er dekningsprosenten 80 prosent.

Godkjente boutgifter

Godkjente boutgifter er de boutgiftene som blir lagt til grunn i beregningen av bostøtte. Departementet har fastsatt grenser for hvor høye boutgifter som kan legges til grunn i beregningen av bostøtte, og egenandelen. Når boutgiftene overstiger det øvre grensebeløpet, beregnes det bostøtte bare av differansen mellom det øvre grensebeløpet (boutgiftstaket) og egenandelen. De overskytende boutgiftene tas ikke med i beregningen.

Egenandel

Egenandelen er den delen av boutgiftene som husstanden må dekke selv. Egenandelen kommer til fratrukk i husstandens godkjente boutgifter og beregnes etter husstandens samlede inntekt og antall husstandsmedlemmer. Minste egenandel er for tiden 15 000 kroner per år.

Inntektsgrenser

Det beregnes en øvre inntektsgrense og denne vil fremkomme i vedtaksbrevet (maskinelt). Inntektsgrensen bestemmes av type husstand (ung ufør/dekningsprosent 80/spesialtilpasset bolig/kommunegruppe) og antall

husstandsmedlemmer. Uansett hvor høye boutgiftene er, vil det ikke bli gitt bostøtte hvis husstandens inntekt overstiger denne inntektsgrensen. For husstander som får dispensasjon fra boutgiftstaket, vil inntektsgrensene ligge noe høyere enn for andre husstander med samme antall medlemmer.

Unge uføre

Uførepensjonister med status ung ufør, jf folketrygdloven §§ 3-21 og 3-22, har en gunstigere beregning av egenandelen.

Merk at regelen kun gjelder ordinære uførepensjonister etter folketrygdloven kap. 12, og de som har yrkesskadepensjon beregnet etter samme regler (det vil si langtidsytelsene). Personer som har tidsbegrenset uførestønad, attføringspenger, rehabiliteringspenger mv med status ung ufør, har ikke rett til samme gunstige beregning av bostøtte.

For unge uføre som kommer inn under bestemmelsen, slår toppleddet, inn ved en inntekt på 178 001 kroner per år.

Det vises til tabell HB 9 B 6.2.

Til § 10

Beregning av husstandens samlede inntekt

Det er sist avsluttede skatteligning som legges til grunn ved beregning av bostøtte. I praksis betyr dette at ligningen for inntektsåret 2008 blir benyttet fram til juni 2010. Ligningen for inntektsåret 2009 (som var klar i juni 2010) vil benyttes til juni 2011. Noen få kan imidlertid bli lignet ved høstutlegget i oktober, og ny ligning blir først brukt fra det tidspunkt. For øvrig blir korrigeringer og endringer i ligningsregisteret oppdatert hver måned.

Det er det høyeste av personinntekt og alminnelig inntekt inkludert minstefradrag som skal benyttes. Samme ligningsår benyttes for alle i husstanden. Dette innebærer at om vårutlegget ikke er klart for alle i husstanden i juli, så blir to år gammel inntekt benyttet for hele husstanden inntil høstutlegget foreligger.

Personinntekt er lønn, pensjon og inntekt av aktiv deltagelse i næringsvirksomhet.

Ordlyden i forskriftens § 10 er uklar, men vil bli rettet ved første anledning. Tidligere praksis videreføres, jf st.prp. nr.11 2008 – 2010.

Hvis faktisk inntekt er vesentlig lavere enn inntekten ved siste ligning, kan søker be om at faktisk inntekt blir lagt til grunn. Se § 15.

Til § 11

Barns inntekt

For hjemmeboende barn som er under 18 år per situasjonsdato (jf § 24), blir det gjort et fradrag i inntekten opptil 30 000 kr før bostøtten beregnes.

Fribeløpet er satt for at ungdom kan ha sommerjobb/helgejobb, mv, uten at det skal påvirke foreldrenes bostøtte. Trekket foretas automatisk i ungdommens inntekt.

Eksempel, en ungdom tjener 25 000 kroner; Hele beløpet trekkes ut.

Eksempel, en ungdom tjener 35 000 kroner, 30 000 kroner trekkes ut.

Til § 12

Leieinntekter

Søker skal oppgi skattefrie leieinntekter som husstanden har fra utleie i egen bolig. Dette kan både være utleie av rom i egen bolig, og skattefri utleie av en sokkelleilighet osv.

Det er kun skattefrie leieinntekter som skal tas med, leieinntekter som søker skatter av vil framkomme på skatteligningen.

Merk likevel at hvis søker ber om faktisk inntekt lagt til grunn ved beregningen av bostøtte, så må også leieinntekter som er skattbare oppgis.

Regelen erstatter det gamle regelverket om trekk for utleie i egen bolig.

Til § 13

Formue

Det er netto formue etter siste avsluttede skatteligning som skal legges til grunn, det vil si brutto formue minus gjeld. Ved bruk av faktisk inntekt, jf § 15, legges også netto formue til grunn.

For husstander som bor i leid bolig, legges det til grunn et fribeløp på 250 000 kr i formuen, uavhengig av hvor mange personer som bor i husstanden.

For andre husstander, det vil si husstander som bor i eid bolig, borettslag og aksjeleilighet, gjøres det et fradrag for ligningsverdi av egen bolig, begrenset oppad til 500 000 kr (men ikke mer enn ligningsverdien der denne er under kr 500 000). Det beregnes formuestillegg av all annen netto formue. Ligningsverdien av egen bolig innhentes maskinelt fra Skattedirektoratet.

All formue etter at fradrag som nevnt over er foretatt, skal legges til inntekten med 16 prosent, før bostøtte beregnes.

Til § 14

Inntekt og formue i eller fra utlandet

Søker som har inntekt eller formue i eller fra utlandet, som ikke framkommer av norsk ligning, plikter å opplyse om dette på søknadsskjema. Dette kan for eksempel være person som mottar pensjonsytelse fra annet EØS-land, eller har annen inntekt eller formue som ikke framkommer på norsk ligning.

Beløp omregnes til norske kroner.

Utenlandsinntekt/formue blir lagt til eventuell inntekt fra norsk skatteligning, og vil til sammen utgjøre inntektsgrunnlaget som skal benyttes ved beregningen av bostøtte. Søker bør framlegge utskrift av ligningspapirene fra vedkommende land.

Til § 15

Faktisk inntekt og formue - ved inntektsnedgang og inntektsoppgang

Hovedregelen ved beregning av bostøtte er at siste avsluttede ligningsopplysninger legges til grunn ved beregningen.

Det kan imidlertid gjøres unntak for dette.

Inntektsnedgang siden sist ligning

Inntektsfastsettelse etter skatteligningen kan etter forskriften fravikes, hvis husstandens økonomiske situasjon er vesentlig endret og det vil virke urimelig om endringen ikke blir tatt i betraktning. Med vesentlig endring menes en nedgang i inntekt som er mer enn 10 prosent. Krav om at den faktiske inntekten i stønadperioden skal benyttes, må fremmes på søknadsskjema.

Ved fravikelse av ligningsinntekt, brukes et utvidet inntektsbegrep, der alle inntekter i husstanden (også barns inntekter) kan bli lagt til grunn for beregningen. Studielån (i tilfeller der studenter unntaksvis får bostøtte), stipendier, utdanningsstønad, kommunale/private pensjoner, barnebidrag, netto formue og andre inntekter må derfor oppgis. Kvalifiseringsstønad og introduksjonsstønad må også legges til, da dette ikke blir innhentet fra NAV. Hvis eventuelle barn har inntekt, skal denne oppgis i sin helhet, fribeløpet trekkes fra ved den maskinelle beregningen.

Merk at sosialhjelp ikke lenger regnes som inntekt når bostøtten beregnes.

Årsak til inntektsnedgang er knyttet til to hovedsituasjoner:

- søker har inntektsnedgang grunnet overgang til pensjon/stønad
- søker har av andre årsaker gått ned i inntekt

Inntektsnedgang grunnet overgang til pensjon/stønad:

Hvis husstanden har hatt inntektsnedgang grunnet overgang til pensjon/stønad, kan ligning fravikes og faktisk inntekt omregnet til årsbeløp legges til grunn for beregningen. Overgangen til trygd må ha skjedd etter at siste ligning foreligger.

Inntektsnedgang grunnet andre årsaker:

Dersom inntektsnedgangen skyldes andre årsaker enn overgang til offentlig trygd, må årsaken godkjennes av Husbanken. Ved en vurdering legges det vekt på:

- **Rimelighetsvurdering**
Ligningsinntekten kan fravikes, dersom årsaken til inntektsnedgangen skyldes en uventet inntektssvikt f.eks. arbeidsløshet, sykdom, fødsel, redusert stilling pga omsorg for barn eller lignende. Skyldes inntektsnedgangen en selvvalgt situasjon, vil faktisk inntekt ikke kunne godkjennes.
- **Omfang**
Inntektsnedgangen må være vesentlig, per. i dag minst 10 %.
- **Varighet**
Inntektsnedgangen bør ha en varighet på minst ett år.

Ved etterbetaling av trygd

Dersom søker har hatt en etterbetaling av trygd som inngår i ligningen, vil ikke dette uten videre bli godtatt som en rimelig grunn til å fravike ligning. Fravikelse av ligning vil kunne bli gjort, dersom etterbetalingen helt eller delvis er krevd refundert av trygdekontor og/eller sosialkontor eller der etterbetalingen er benyttet til investering i egen bolig.

I disse sakene må Husbanken ha bekreftelse fra trygdekontoret, som viser etterbetalingens størrelse, hvor mye som er blitt refundert til trygdekontor og/eller sosialkontor, og hvor mye som ble utbetalt til søker. I tillegg må det sies noe om hvordan etterbetalingen er brukt.

Mer om faktisk inntekt

- Det er bruttobeløp for utbetalte ytelser i måneden som skal regnes med
- Opplysninger om faktisk inntekt blir kopiert over fra måned til måned, men søker må gi beskjed ved endringer. (Søker trenger ikke gi melding om ordinær endring i trygd som innhentes fra registre) Opplysningene om faktisk inntekt slettes ved overgang til nytt år
- Samtlige husstandsmedlemmers (også barns) inntekt/ytelser skal tas med
- Søker må dokumentere eller sannsynliggjøre husstandens inntekter

Inntektsfastsettelse etter faktisk inntekt

Ved fravikelse av ligningsinntekten, bruker Husbanken et utvidet inntektsbegrep. Inntekter som kan bli tatt med i beregning av periodens inntekt:

- pensjon som utbetales av NAV
- andre offentlige, kommunale og private pensjoner
- lønnsinntekter
- barnebidrag/underholdsbidrag
- inntekt fra utlandet
- utdanningsstønad
- fødselspenger/nedkomststønad
- studielån/stipend
- netto formue oppgis (evt fribeløp trekkes automatisk fra).
- utleieinntekt av annen bolig
- andre inntekter, så som gevinst ved salg av bolig, inntekt fra næringsvirksomhet etc.

Ytelser fra NAV innhentes maskinelt. Unntak: barnebidrag, underholdsbidrag, utdanningsstønad og nedkomststønad innhentes ikke og må derfor registreres manuelt.

For ytelser som innhentes fra NAVs registre, benyttes det opplysninger om brutto pensjon/stønad pr måned for langtidsytelser. For korttidsytelser benyttes det et beregnet gjennomsnitt for dagsats.

Hvis det er påført leieinntekter fra skattefri utleie i egen bolig, tas disse med uavhengig av om ligning benyttes, eller det er inntektsnedgang eller oppgang.

Disse ytelsene skal IKKE tas med i fastsettelsen av periodens inntekt:

- grunnstønad
- hjelpestønad
- stønad til barnetilsyn
- barnetrygd
- kontantstøtte
- sosialhjelp

Inntektsoppgang

Søker plikter å si i fra hvis husstanden får en inntekt som er høyere enn øvre inntektsgrense for å motta bostøtte.

Eksempel: Tidligere student som er kommet i arbeid, og får en høyere inntekt enn siste tilgjengelige ligning. Et annet eksempel er en tidligere arbeidsledig som kommer i lønnet arbeid.

Inntektsbegrepet vil være det samme som i de tilfeller ligningsinntekt legges til grunn.

Den konkrete øvre inntektsgrense vil framkomme av vedtaksmeldingen den enkelte får.

Særlig om formue

Tilsvarende kan store endringer i formuesforhold gi grunnlag for å benytte faktisk inntekt, eller gi grunnlag for at søker må gi opplysninger om inntektsoppgang. Dette kan f. eks være tilfelle der søker eller annen i

husstanden har solgt nedbetalt bolig og satt pengene i banken, ved arv - eller lignende. Netto formue inkludert boligformue oppgis i sin helhet. Systemet trekker automatisk i fra fribeløp for ligningsverdi av egen bolig, samt fribeløp for leietakere.

Til § 16

Korrigerer av inntekt

Som et ledd i beregningen av bostøtten, skal det tas hensyn til hvor mange personer som er i husstanden. Dette gjøres ved at husstandens samlede inntekt divideres på antall medlemmer i husstanden, per situasjonsdato.

Den første personen i husstanden teller som 1. Deretter teller de øvrige personene som 0,1 per person, uavhengig om personen er barn eller voksen.

Oppad er det ingen begrensning i denne opptellingen.

Ordningen erstatter det gamle systemet med forskjellige tabeller for beregning av rimelig bostøtte, avhengig av hvor mange personer som var i husstanden.

Resultatet av denne beregningen avrundes til nærmeste hele krone.

Til § 17

Søknadsfrist

Søknadsfristen fastsettes av Husbanken. Søknadsfristen er for tiden den 14. i hver måned. Hvis den 14. faller på lørdag, søndag eller helligdag, blir søknadsfristen i realiteten den påfølgende virkedag, i samsvar med vanlig praksis i det offentlige (Domstolsloven § 149).

Det er en innskjerping i den nye forskriften at søknad først anses å være innkommet når søknaden er fullstendig. Dette innebærer at alle nødvendige opplysninger må være fylt ut, og all nødvendig dokumentasjon må ligge ved. Det betyr at en ufullstendig søknad som hovedregel ikke kan repareres/senere kompletteres med virkning for fortiden. Et unntak fra dette gjelder der søker ikke kan bebreides for manglende opplysninger - da kan det gis bostøtte for en periode hvor søknaden var mangelfull når søknaden på et senere tidspunkt blir korrekt utfylt. Hva som anses som nødvendig dokumentasjon vil variere fra sak til sak. Det er viktig at kommunene vurderer om den dokumentasjonen som er mottatt i realiteten oppfyller kravene til det som er nødvendig for å kunne behandle en søknad. Eksempler på dokumentasjon er: leiekontrakt (for søkere i leid bolig), dokumentasjon av felleskostnad og utgifter til lån, jf lånedokumenter/nedbetalingsplan/dokumentasjon på månedlig innbetaling.

Bostøtte søkes og beregnes for én måned om gangen.

Samtlige eksisterende bostøttemottakere fikk vedtak i juli og august 2009. Hvis det ikke var noen endringer i saken, ble saken deretter ført videre fra måned til måned. (denne setningen bør endres) Søker får bare nytt vedtak tilsendt dersom det skjer en endring. For nye bostøttesøkere gjelder det samme. (kan dette avsnittet fjernes?)

Søker blir gjort oppmerksom på dette i vedtaksmeldingen, samtidig som søker blir gjort oppmerksom på at klageadgangen gjelder hver måned, uavhengig av om det er mottatt melding om vedtak eller ikke.

Til § 18

Søknadsskjema

Husbanken fastsetter eget søknadsskjema for ordningen.

Søker kan også levere en elektronisk søknad gjennom altinn.no. Det arbeides nå med en løsning for å kunne legge ved dokumenter elektronisk.

Til § 19

Situasjonsdato

Alle opplysninger i en bostøttesak tar utgangspunkt i den første dagen i hver måned. Dette er definert som situasjonsdato.

Alle krav til husstanden og boligen må være oppfylt den dagen.

Det er et ufravikelig krav at søker er bosatt i boligen det søkes bostøtte for per situasjonsdato.

Registrering i folkeregisteret

Ved tildeling av bostøtte kreves det at husstanden er registrert i folkeregisteret som bosatt i boligen og faktisk bor i boligen det søkes støtte for. Husstanden må være bosatt og registrert som bosatt i boligen pr. den 1. hver måned (situasjonsdato). Opplysningene på søknadsskjemaene kontrolleres derfor mot folkeregisterets registreringer.

I følge folkeregisterloven § 7, skal man melde flytting innen 8 dager. Registrering i folkeregisteret inntil 8 dager etter innflyttingsdato godkjennes, men selve innflyttingen må alltid ha skjedd innen situasjonsdato.

Hovedregelen er at husstanden må være registrert i folkeregisteret pr. situasjonsdato. Unntak kan gjøres dersom det foreligger spesielle årsaker til at flyttemelding ikke er sendt i tide. Spesielle årsaker kan være forhold utenfor søkers egen kontroll eller forhold ved søker selv som gjør at man ikke kan forlange at flyttemelding er sendt. Det må i slike tilfelle dokumenteres at husstanden var bosatt pr. situasjonsdato.

Samtlige personer i husstanden skal påføres søknaden. Er det kjent at husstanden består av flere personer enn de som er oppgitt på søknadsskjemaet, bør man kontakte søker for å avklare de faktiske forhold. I de tilfellene der personer ikke er registrert i folkeregisteret som bosatt, må Husbanken kontaktes slik at folkeregisterets opplysninger kan overstyres.

Delt omsorg

Når foreldre har delt omsorg for barn, er det avgjørende hvor barna er registrert som bosatt i folkeregisteret.

Ikke samsvar med folkeregisterets opplysninger

Alle som faktisk bor i boligen skal påføres bostøttesaken, på samme måte er hovedregelen at alle som ifølge folkeregisteret er bosatt i samme bolig, skal føres opp i bostøttesøknaden. Dette gjelder selv om ett eller flere husstandsmedlemmer på grunn av arbeid, sykdom e.l. i kortere eller lengre perioder oppholder seg borte fra boligen. Det kan likevel ses bort fra folkeregisterets opplysninger under følgende forhold:

Oppløsning av ekteskap/samboerforhold

Når den som flytter ut "glemmer" å melde flytting til folkeregisteret, vil vedkommende kunne fjernes fra søknaden, forutsatt at kommunen bekrefter utflytting og tidspunktet for dette. Dersom en av foreldrene nekter å underskrive flyttemelding for barn, vil den faktiske situasjonen kunne legges til grunn.

Skoleelever uten rett til ytelse fra lånekassen

Husbanken kan vurdere å slette skoleelever/studenter fra søknaden dersom tilknytningen til hjemmet anses som brutt, dvs. at de er bosatt på annet sted, er økonomisk selvstendige og ikke forventes å flytte tilbake til foreldrehjemmet.

Militærtjeneste/siviltjeneste

Ved avtjening av militær- eller sivilteneste fjernes personen fra saken.

Opphold i institusjon

Når en person oppholder seg i helseinstitusjon, aldershjem eller annen sosial institusjon og dette antas å bli langvarig eller permanent, kan vedkommende fjernes fra bostøttesøknaden etter en nærmere vurdering.

Flytting til omsorgsbolig

Dersom en ektefelle flytter fra hjemmet til omsorgsbolig, vil folkeregisteret som regel ikke godkjenne å registrere flytting. I slike tilfeller kan Husbanken vurdere å se bort fra folkeregisterets registreringer, slik at begge ektefeller kan anses som enslige, og søke bostøtte på eget selvstendig grunnlag.

Arbeid/utdannelse i utlandet

Når et husstandsmedlem har opphold av lengre varighet i utlandet og ikke bidrar økonomisk, kan personen slettes fra søknaden. (Lengre varighet kan som en tommelfingerregel anslås til et halvt år).

Særlig om overstyring av folkeregisteret

Bolig- og husstandssituasjonen per situasjonsdato (1. i måneden) legges til grunn.

- Det er et krav om at søkeren faktisk er bosatt i den boligen det søkes bostøtte for på situasjonsdato.
- Hovedregelen er at man ikke overstyrer folkeregisteret. Overstyring av folkeregisteret er en unntaksbestemmelse, som kan anvendes i spesielle tilfelle.

Rettsregler som er aktuelle for overstyring av folkeregisteret

- Forskrift om bostøtte § 20
- Lov og forskrift om folkeregister

Lov og forskrift for folkeregisteret sier at det skal meldes flytting innen 8 dager. Dette gjelder både flytting innen kommunen og mellom kommuner. (Lov om folkeregisteret av 16. januar 1970 og forskrift om folkeregisteret av 3. april 1994).

Nyttig å vite – før man vurderer overstyring av folkeregisterets opplysninger

- Dersom registreringen i folkeregisteret er skjedd før situasjonsdato, er alt i orden - selv om 8 dagers fristen ikke har blitt overholdt. Det er situasjonsdato som er det avgjørende tidspunkt for å ha brakt forholdet i orden.
- Datasystemet godtar også automatisk en frist for registrering 8 dager etter situasjonsdato, dersom den faktiske flyttingen har funnet sted mindre enn 8 dager før situasjonsdato.
- Før regionkontoret eventuelt overstyrer opplysningen i folkeregisteret, må søker faktisk ha levert flyttemeldingen til folkeregisteret. Det skal ikke foretas overstyring av folkeregisteret for mer enn 1 måned. Søker må søke bostøtte på nytt for neste måned med riktige opplysninger. (Dersom særlig tungveiende årsaker gjør seg gjeldende, kan folkeregisteret overstyres mer langvarig. Dette vil være tilfelle der søker har behov for beskyttelse, og av spesielle årsaker opererer med fiktiv adresse. Dette vil særs sjeldent forekomme).
- Det er Husbankens regionkontor som skal avgjøre om folkeregisteret skal overstyres (ikke kommunen).

Praktiseringen av begrepet ”særlige tilfelle”

I henhold til forskriften § 20 er det kun i ”særlige tilfelle” Husbanken kan overstyre folkeregisteret. Regionkontoret må foreta en individuell skjønnsmessig vurdering i den enkelte sak før det vedtas om folkeregisteret skal overstyres eller ikke.

Men husk hovedregelen:

- Dersom bostøttesøkeren er en oppegående normalt fungerende person – som bare har surret og rotet litt, glemt å melde flytting, så skal Husbanken ikke overstyre folkeregisteret.

Eksempler på ”særlige tilfelle” – Listen er ikke uttømmende.

Alder og sykdom	<ul style="list-style-type: none"> • Søkeren er svekket av alder • Søkeren oppgir å ha vært syk, og har vært forhindret fra å melde flytting (vanligvis bør det ikke være nødvendig med legeerklæring)
Sosiale årsaker	<ul style="list-style-type: none"> • Sykdom og død i nærmeste familie • Traumatiske familieforhold • Søkeren er generelt ”mindre om seg” • Søker har vært under rehabilitering (for eksempel under behandling for rusproblem, og har ikke vært i en situasjon der det å tenke på offentlige plikter er nærliggende)
Institusjonsopphold	<ul style="list-style-type: none"> • Institusjonsopphold har forhindret søker fra å ivareta sine interesser • Husstandsmedlem som oppholder seg i institusjon fjernes fra saken dersom oppholdet er av mer varig karakter • Dersom den ene ektefellen flytter til omsorgsbolig kan begge ektefeller søke. Folkeregisteret vil ofte ikke godkjenne flyttemelding for den ene av ektefellene
Barn og foreldre	<ul style="list-style-type: none"> • Ved delt omsorg er det avgjørende hvor barnet er registrert i folkeregisteret, det som er registrert følges • Dersom den ene av foreldrene trenerer saken ved å nekte å undertegne flyttemelding kan overstyring foretas
Samlivsbrudd/ Familieforhold	<ul style="list-style-type: none"> • Ved oppløsning av ekteskap/samboerforhold fjernes personen dersom kommunen bekrefter flytting • Husstandsmedlemmer som oppholder seg i utlandet kan fjernes dersom de ikke lenger bidrar økonomisk i husstanden
Innvandrere	<ul style="list-style-type: none"> • Dersom det er særlig dårlig kjennskap til norske samfunn og norske regler kan overstyring vurderes. Det at søkeren er innvandrere er i seg selv ikke nok til å overstyre folkeregisterets opplysninger
Skoleelever/ studenter/ Militære/siviltjeneste	<ul style="list-style-type: none"> • For skoleelever og studenter er folkeregisterforskriften endret slik at disse kan velge om de vil ha adresse på hjemsted eller studiested. Vi forholder oss til det som faktisk er registrert i folkeregisteret. Skal folkeregisteret overstyres, slik at studenten vurderes fjernet fra foreldrenes sak, må tilknytningen til hjemmet være brutt ved at studenten i det vesentlige bor et annet sted. Tilknytningen til hjemmet er brutt selv om studenten er på besøk i ferier. (Husk at det kan være gunstig for studenten i noen sammenhenger å være bosatt på hjemstedet, og i andre sammenhenger å være bosatt på studiestedet) • Personer i militæret/siviltjeneste anses å være bosatt på den adressen vedkommende hadde før tjenesten. Dette kan fravikes dersom det er sannsynlig at han/hun ikke flytter hjem igjen etter endt tjeneste
Verge/hjelpeverge	<ul style="list-style-type: none"> • Dersom person som opptrer på vegne av søker ikke har sørget for å melde flyttingen er det urimelig at søker må lide for dette. (Kan også være aktuelt der søker for eksempel er svekket av alder eller sykdom, og det er barn/annen familie som skulle ordnet flyttemelding)

Kommunen som aktør	<ul style="list-style-type: none"> • Dersom kommunen har ansvar for å melde flytting for søker (i kommunal bolig), og ikke har gjort dette, må kommunen selv bære tapt transport av bostøtte.
--------------------	--

Til § 20

Husstanden

I bostøttesammenheng benyttes et utvidet husstandsbegrep. Alle som er bosatt i boligen, og registrert i folkeregisteret som bosatt, regnes som en del av husstanden.

Det er et ufravikelig krav om at søker må være bosatt i boligen. Det er gitt visse unntak for registrering i folkeregisteret.

Søkere og de som inngår i søknaden må være lovlig bosatt i Norge.

Som husstand i bostøttesammenheng, regnes foruten enslig person i selvstendig bolig, enhver gruppe personer som faktisk er bosatt og som ifølge folkeregisterets registreringer bor i samme bolig, uten at noen av dem har avtale om leie/fremleie av noen del av boligen.

Dette betyr at det legges til grunn et utvidet husstandsbegrep. Med husstand forstår vi ikke bare enslige personer, familier og samboere, men også andre personer som har valgt å bo i samme bolig, for eksempel personer i bokollektiv.

I tilfeller der det gis unntak for kommunalt sosiale disponerte utleieboliger etter § 5, kan i noen tilfelle personer i bokollektiv ha individuell leieavtale (enslige flyktninger, rusboliger, psykiatriboliger mv). Hver beboer har da hver sin bostøttesak.

Også personer som er borte fra boligen i en kortere eller lengre periode, blir regnet som husstandsmedlemmer. Dette kan gjelde sjøfolk, fiskere, personer med midlertidig opphold i institusjon, skoleelever, studenter (hvis husstanden ellers er støtteberettiget), anleggsarbeidere m.m. Disse tilhører også husstanden så lenge det fremgår av folkeregisteret.

Husbanken kan etter en nærmere vurdering godkjenne å slette personer fra søknaden om bostøtte. Forhold som vil bli vektlagt i den sammenheng, er om personen har bidratt til boutgiftene og om tilknytningen til hjemmet nå kan anses som brutt.

Ved utleie

Hovedregelen er at husstanden ikke omfatter personer som har avtale om leie/fremleie av noen del av boligen. Leietakere anses derfor ikke som medlemmer av husstanden, med mindre de pga. sin familiære tilknytning til søker likevel må anses som en del av husstanden.

Til § 21

Søkers opplysningsplikt

Utbetaling av bostøtte baserer seg på et tillitsforhold mellom staten og søker. Det er derfor viktig at søkeren gir fullstendige opplysninger om seg og sin husstand, og gir beskjed om alle forhold som kan ha betydning for stønadsforholdet, herunder inntektsøkning som innebærer at søker faktisk ikke lenger har krav på bostøtte.

Søker blir også gjort oppmerksom på dette i vedtaksbrevet.

Til § 22

Kommunenes medvirkning

Kommunene har en sentral rolle i bostøttebehandlingen. Etter husbankloven § 10, 3. ledd er kommunen også derfor lovpålagt å behandle søknader om bostøtte, og må ha et administrativt apparat som håndterer dette.

Kommunene må selv bekoste sine administrasjonsutgifter. Dette innebærer lønn til medarbeiderne som arbeider med bostøtte og alle kontorutgifter, porto mv som påløper ute i kommunen.

En viktig rolle for kommunene vil også være å forberede klagesaker som skal sendes inn til Husbanken for behandling.

Til § 23

Medvirkning fra andre

Det er flere som kan bli involvert i en bostøttesøknad i tillegg til kommunen.

Dette kan f. eks være forretningsfører eller leder for styret i boligsameie

Hvis kommunen er usikker på om en opplysning på søknaden er riktig, eller ønsker denne utdypet kan de ta kontakt med forretningsfører/styreleder, uavhengig av taushetsplikten.

Til § 24

Minste utbetaling

Minste utbetaling er for tiden 300 kroner per måned. Dette innebærer at en beregnet bostøtte på 299 kroner eller mindre ikke utbetales.

Til § 25

Utbetaling

Bostøtte utbetales den 10. i hver måned. Hvis den 10. faller på lørdag, søndag eller helligdag, er utbetalingsdato vanligvis virkedagen før. Det sendes ikke melding om utbetalinger utover vedtaksmeldingen.

Som hovedregel utbetales bostøtte direkte til den enkelte søker.

Foreligger det transportavtale mellom søker og kommunen, utbetales bostøtten til kommunen, som foretar en videre avregning, jf husbankloven § 11.

I de tilfeller søker motsetter seg å underskrive en avtale om transport, kan kommunen be Husbanken om rett til bostøtten, uavhengig av søkers samtykke.

Det er etablert en egen transportordning for søkere som hadde inngått avtale om transport med kommunen før 1. september 2007. For disse vil utbetaling av bostøtte inntil videre bli utbetalt til kommunen i etterkant av en periode på fire måneder.

Hvis søker har misligholdt husbanklånet sitt, kan bostøtten gå til motregning mot det misligholdte lånet, se forskriften § 26.

Hvis søker har fått feil utbetalt bostøtte, kan det feilutbetalte beløpet motregnes i framtidig bostøtte, se forskriften §§ 26 og 27

Prioritet ved utbetaling er:

- Motregning feilutbetaling
- Motregning misligholdt lån
- Transport til kommunen
- Utbetaling til søker

Til § 26

Rett til motregning

Hvis søker per situasjonsdato står med forfalte rente- og avdragsterminer for lån i Husbanken, kan innvilget bostøtte benyttes til å avregne skyldig terminbeløp.

Hjemmelen for dette er forskriftens § 27, i tillegg til de alminnelig ulovfestede prinsipper om motregning.

Feil utbetalt bostøtte kan på samme måte dekkes inn ved framtidig bostøtte. § 27 gir også en direkte hjemmel for dette.

Til § 27

Tilbakekrav av for mye utbetalt bostøtte

Det er etablert egne rutiner og veileder for håndtering av saker med feil utbetaling av bostøtte.

Det vises til intern rutine HB 9.D.5, som beskriver de interne vurderingene for en tilbakekravsak, og er derfor kun tilgjengelig for Husbanken. Intern rutine HB 9.D.8 beskriver arbeidsfordelingen mellom regionkontorene og Forvaltningskontoret, mens HB 1.D.21.17 er rutinebeskrivelse for tilbakekrav i ePhorte.

Til § 28

Ikrafttredelse

Forskriften trådte i kraft 1. juli 2009.

Til § 29

Overgangsordninger

Boligkrav

Det er gitt en overgangsbestemmelse for personer som mottok bostøtte for juni måned 2009 og som bor i boliger som tidligere ikke var omfattet av boligkrav. Disse husstandene beholder bostøtten så lenge de bor i samme bolig, og vilkårene ellers er oppfylt.

Dette kan for eksempel gjelde for alders-, uføre- og etterlattepensjonister med inntekt under 1,3 minstepensjon som tidligere ikke var omfattet av noe boligkrav. Det samme gjelder personer med introduksjonsstønad eller kvalifiseringsstønad, der det heller ikke var krav til boligen.

Støttenivå

Det er også gitt en overgangsordning som sikrer støttenivå for eksisterende mottagere.

Det gode pensjonsoppgjøret i 2008 skal ikke gi uønskede virkninger på bostøtten, jf St.prp.nr. 11 for 2008-2009, side 8.

Ordningen skal videre sikre at søkere ikke skal få mindre utbetalt bostøtte etter omleggingen som følge av at reglene er endret.

Regjeringen har derfor besluttet at

- Det blir en overgangsordning for alle nåværende bostøttemottagere, slik at de er sikret full kompensasjon første året – deretter blir det en nedtrapping på 20 prosent per år. Nedtrappingen gjelder ikke for unge uføre.

Overgangsordningen blir praktisert på følgende måte:

- Det ble truffet vedtak i juni 2009, på bakgrunn av gammel inntekt og gammelt regelverk
- Beløpet i første punkt fryses, og sammenlignes med vedtak i aktuell måned som er truffet etter nytt regelverk
- Hvis bostøtte beregnet i aktuell måned er lavere enn beregnet i juni 2009, utbetales differansen som en overgangsordning

Begrensninger:

- Overgangsordningen trappes ned med 20 prosentpoeng hvert år, og ordningen er dermed avviklet over 5 år. Nedtrappingen gjelder ikke unge uføre
- Husstanden mister retten til overgangsordning hvis den flytter, eller det skjer endringer i husstandens sammensetning
- Hvis husstanden får en inntekt som er over øvre inntektsgrense for å motta bostøtte, skal husstanden gi beskjed – og retten til overgangsordning faller bort.

En del søkere opplever å falle ut av overgangsordningen fordi nytt inntektsgrunnlag fører til at de kan komme over øvre inntektsgrense.

Dette kan blant annet skyldes at reelt minstefradrag er lagt til grunn, og/eller at formuespåslaget er økt fra 6 til 16 prosent.

Hvis årsaken til at søker faller ut av overgangsordningen er disse to faktorer (minstefradrag og formuespåslag), skal regionkontoret likevel gi rett til overgangsordning..

Begrunnelsen er at søker etter gammel beregningsmetode for inntektsgrunnlaget ville hatt en inntekt under det som nå er øvre inntektsgrense – og dermed vært i målgruppen for bostøtte.

Ved ny vurdering ser man på hva inntektsgrunnlaget for beregningen ville vært, dersom man hadde lagt til grunn 6600 kr som et tillegg til alminnelig inntekt søker/husstandsmedlemmer har i dag, og et formuestillegg på 6 prosent på den formuen husstanden har i dag. Hvis dette simulerte inntektsgrunnlaget ligger under sats for øvre inntektsgrense, skal ytelse etter overgangsordning gis.

Særlig om overgangsordning for søkere med unge uføre, som tidligere hadde et fiktivt trekk i inntekt (dvs unge uføre gruppe 2 – der det er minst to voksne personer i husstanden, hvorav minst en er ung ufør og hvor inntekten er lavere enn grensen minstepensjon tillagt 30 prosent).

- Disse blir omfattet av overgangsordning, selv om de har inntekt som overstiger øvre inntektsgrense
- Endringer i husstandens sammensetning påvirker ikke overgangsordningen

1. Tillegg til veileder om bostøtte

Generelt om bostøtteordningen

Kort om bostøtte

Bostøtte er en statlig økonomisk støtteordning som tar sikte på å redusere boutgiftene for private husstander. Ordningen er rettighetsbasert, og formålet er å bidra til å få husstander med lave inntekter og høye boutgifter til å etablere seg eller å bli boende i en god bolig. Bostøtte skal motvirke fattigdom. Tildelingen av bostøtte er behovsprøvd. Det vil si at det stilles krav til husstanden og boligen. Deretter er det forholdet mellom boutgifter og inntekter som avgjør utmålingen av bostøtte.

Egenandelen, som bostøttesøker selv må dekke, beregnes på grunnlag av husstandens samlede inntekter. Hovedregelen er at man legger siste tilgjengelige ligning til grunn ved beregningen. Dette innebærer at bostøtten kan endre seg når ny ligning foreligger ved vårutlegget i juli og ved høstutlegget i oktober. Ligningen ved vårutlegget legges bare til grunn når den foreligger for alle i husstanden. Dersom inntekten er vesentlig redusert siden siste ligning, vil søker på nærmere angitte vilkår kunne få lagt til grunn periodens inntekt ved førstegangsbehandlingen av søknaden. Denne vil i så fall bli sammenliknet med siste tilgjengelige ligning. Boutgiftene vil så langt mulig være de som søkeren faktisk har.

Bostøtten beregnes til 70 prosent av forskjellen mellom godkjente boutgifter og egenandelen for husstanden. For søkere som bor i kommunale utleieboliger eller kommunalt formidlete boliger, er dekningsprosenten 80 prosent.

Det er en øvre grense for boutgiftene ut ifra husstandens størrelse. Disse grensene fastsettes av Kommunal- og regionaldepartementet. Det er også fastsatt grenser for minste utbetalt beløp.

Bostøtten er skattefri etter skatteloven.

Husbanken og kommunene er i fellesskap pålagt å administrere ordningen. Husbanken er også ansvarlig for utvikling og drift av datasystemet. Opplysningene på søknadsblanketten suppleres og kontrolleres mot opplysninger fra folkeregister, NAV trygd og NAV arbeids register, ligningsregister, Innovasjon Norge og Husbankens terminregistre.

All behandling av bostøtte skjer maskinelt. Utbetalingen skjer via betalingsformidler, for tiden Den norske Bank. Søkeren kan velge direkte utbetaling eller utbetaling til bankkonto, men det er sterkt ønskelig at søker velger utbetaling til bankkonto.

Regelverksdokumentene

Bostøtteordningen reguleres av følgende bestemmelser:

- [Lov om Husbank av 29.5.2009, §§ 10 og 11.](#)
- [Forskrift om bustøtte av 23. juni 2009](#)
- [Forskrift om unntak fra forvaltningslovens klageregler i saker om bostøtte fastsatt ved kgl. res. 22. februar 1974 med hjemmel i forvaltningsloven § 28, 3. ledd.](#)
- [Bostøtte - Tabell for beregning av egenandel pr. år i bostøtteberegningen. Tabellen gjelder for alle husstander unntatt husstander med ung ufør. Fra 1. juli 2009](#)
- [Bostøtte - Tabell for beregning av egenandel pr. år i bostøtteberegningen. Tabellen gjelder for alle husstander som har ung ufør. Fra 1. juli 2009](#)

- [Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 med senere endringer \(forvaltningsloven\).](#)
- [Forskrift om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver](#)
- [Veileder for bostøtte](#)

Finansiering

Bostøtteordningen er en rettighetsbasert ordning og statens utgifter til bostøtte bevilges over statsbudsjettet hvert år som en overslagsbevilgning.

Utgifter til informasjonsmateriell og edb-tjenester som Husbanken tar hånd om, betales av Husbanken.

Kommunene må dekke utgifter til egne lokaler, personell, tilknytningsavgifter for edb-systemet, porto og andre kontorutgifter.

Administrasjon

I følge Stortingets bestemmelser administrerer Husbanken og kommunene den statlige bostøtteordningen. Kommunal- og regionaldepartementet kan pålegge borettslag/huseiere å medvirke til gjennomføringen av ordningen. Departementet kan gi nærmere regler for gjennomføring av ordningen.

Husbanken er gitt fullmakt til å gi utfyllende bestemmelser, bl.a. fastsettelse av faste satser for beregning av boutgift. Bestemmelsene er fastsatt i form av eksterne retningslinjer.

Ved støtte for boliger som er finansiert av Innovasjon Norge (tidligere SND/Landbruksbanken), medvirker Innovasjon Norge i administrasjonen av ordningen etter nærmere avtale med Husbanken.

Kommunens oppgaver

I henhold til bostøtteforskriften § 22, skal den enkelte kommune medvirke ved innhenting, kontroll og registrering av data til bostøtteregisteret. Arbeidsdelingen mellom kommunene og Husbanken innebærer at det er kommunene som skal ha den løpende kontakten med søkerne. Husbanken har det overordnede ansvaret og står for drift av ordningen, regelverksutvikling og saksbehandling av klager og, manuelle saker.

Saksbehandling

Bostøttesøknadene blir behandlet elektronisk i alle ledd av behandlingen. Husbanken er datasentral for hele landet. Alle kommuner er tilknyttet datasystemet. Rutinene er tilrettelagt slik at saksbehandleren i kommunen skal registrere søknader. De skal også rette feil og foreta korreksjoner i den enkelte sak.

Frister

Bostøtte søkes og beregnes for en måned om gangen.

Søknadsfrist er den 14. i hver måned. Utbetaling skjer den 10. måneden etter

Søknad fremmes på søknadsblankett som kan bestilles fra Husbanken. Denne finnes i bokmålsutgave (HB-9.S.01) og i nynorskutgave (HB-9.S.01N) og er gratis for kommunene. En kan også søke om bostøtte elektronisk, se avsnittet om elektronisk søknad i slutten av dette kapitlet.

Bolig- og husstandssituasjonen den 1. i hver måned (situasjonsdato) legges til grunn ved beregningen av bostøtte. Bolig- og husstandssituasjonen baseres på registrerte opplysninger i folkeregisteret på situasjonsdatoene.

Vedtak om bostøtte fattes hver måned og utbetales en måned på etterskudd..

Saksgang

Ny søknad

Utgangspunktet for behandlingen er en søknad som fylles ut og leveres bostøttekontoret innen den fastsatte fristen for hver måned (termin).

Søker blir oppfordret til nøye å kontrollere melding om vedtak. Søker skal gi beskjed til bostøttekontoret i kommunen dersom det er endringer som er av betydning for stønadsforholdet. Denne informasjonen blir gitt i alle vedtaksmeldinger.

Opplysning om faktisk inntekt blir overført fra måned til måned. Mellom desember og januar blir alle inntektsopplysninger slettet, og søker må evt. komme med nye opplysninger om inntekt. Søker blir for øvrig informert i vedtaksmeldingene om at det må gis nye opplysninger om inntekt ved endringer. Det er ikke nødvendig å gi opplysninger om endringer i trygd som framkommer fra trygderegistrene. Kommunens saksbehandler bør sjekke nye inntektsopplysninger før ev. nye legges inn fra januar.

Når det må sendes ny søknad

Hovedregelen er at alle som mottar bostøtte får sin søknad overført/kopiert til ny termin. Det må likevel alltid sendes ny søknad når:

- søkerens forrige søknad ble avslått, selv om vedtaket er påklaget og søker har fått medhold
- hovedpersonen ifølge folkeregistret har flyttet siden forrige situasjonsdato
- opplysninger i folkeregisteret har blitt overstyrt av Husbanken
- hovedpersonen er registrert død siden forrige situasjonsdato (søknadsmelding sendes dersom husstanden besto av mer enn én person)
- søknaden er behandlet i Husbanken etter fristen for opprettelse av nytt søknadsregister.
- søker fikk lagt til grunn periodens inntekt, ved hvert årsskifte. Ellers blir inntektsopplysninger kopiert fra måned til måned

Forhåndsmeldinger

Et forhold om bostøtte baseres seg på en søknad, og det er ikke nødvendig å forhåndsvarsle etter Forvaltningslovens bestemmelser.

Manuell behandling

Med begrepet "manuell behandling" menes saker hvor søkeren ønsker å få lagt faktisk inntekt til grunn, og årsaken til inntektsnedgangen krever en skjønnsmessig vurdering fra Husbanken.

Manuell behandling kan bare benyttes der inntekten i perioden er relativt sikker. Andre søkere henvises til å klage på vedtak fattet på grunnlag av ligningen.

Etterbehandling

Begrepet "etterbehandling" brukes om en søknad som har kommet inn etter søknadsfristen eller som ikke ble klargjort i tide før hoved-kjøringen for vedkommende måned. Saker som er kommet inn etter fristen vil som hovedregel bli avvist som for sent innkommet i forhold til søknadsfristen for måneden. Er søknaden levert innen søknadsfristen, vil den likevel bli behandlet.

Før saken blir tatt opp til realitetsbehandling må avvisningsspørsmålet avgjøres. Denne beslutningen tas av Husbanken på bakgrunn av de opplysningene som foreligger i saken. For å få medhold i en slik søknad må søker dokumentere at han ikke er å laste for at søknaden er for sent innkommet, og at manglende søknad beror på feilinformasjon, sykdom eller lignende. Insisterer søker på å få en for sent innkommet søknad behandlet, eller er kommunen i tvil, må saken sendes Husbanken for avgjørelse.

Etablering av bostøtteregister

Når registreringen er ferdig, vil søknadsregisteret for den aktuelle måneden (terminen) bli tilført opplysninger fra NAVs registre, ligningsregisteret med de aktuelle ligningsopplysningene, samt fra Husbanken og Innovasjon Norges (tidl. SND/Landbruksbanken) låneregistre. Disse opplysningene danner grunnlaget for beregningene i henhold til bostøtteordningens regelverk.

Når de maskinelle terminvise bostøtteberegningene er avsluttet, vil det foreligge et landsomfattende bostøtteregister, sortert etter kommunenummer og søkerens fødselsnummer. Bostøtteregisteret inneholder alle data som er lagt til grunn ved behandlingen av den enkelte søknad. Det gjelder data hentet fra selve søknadene supplert med innhentede opplysninger fra folkeregisteret, ligningsregisteret, Husbanken og Innovasjon Norges (tidl. SND/Landbruksbanken) saks/låneregister og NAVs utbetalingsregister. Dessuten inneholder registeret data om faste satser som er brukt og det endelige vedtaket.

Utsendelse av vedtak

Søkerne en vedtaksmelding som viser hvordan utregningen er foretatt. Vedtaksmelding sendes kun ut når det skjer endringer i forhold som ligger til grunn for stønaden (Sendes ikke ut hver måned). Ved avslag vil vedtaksmeldingen gi informasjon om årsaken til avslaget og de regler som ligger til grunn for vedtaket. I vedtaksbrevet blir søker gjort oppmerksom på at man plikter å melde fra dersom det er endringer angående bytte av bolig eller inn-/utflytting av personer i boligen siden den første dagen i måneden, og ved andre forhold som har betydning for stønadsforholdet. Det blir gjort oppmerksom på at det evt. må gis nye opplysninger om faktisk inntekt.

Kommunen kan ta ut maskinelt lister over sine søkere. Listen inneholder opplysninger om utbetalt beløp eller avslagsgrunn, samt utbetalingsmåte. For hver kommune/bydel i registeret, oppgis totalt antall behandlede og innvilgede søknader og summen av tilstått bostøtte i kommunen. I tillegg kan kommunen ta ut liste over de beløpene som utbetales til kommunen (transport).

Utbetaling av bostøtte

Utbetalingen skjer gjennom Husbanken og normalt direkte til bostøttesøkeren. Utbetalingen skjer på utbetalingskort eller til den konto i bank som søker har oppgitt.

Bostøtten kan også utbetales til Husbanken eller kommunen.

Klage på vedtak

I henhold til Kongelig resolusjon av 22. februar 1974 er Husbanken klageinstans for vedtak i bostøttesaker. Husbanken er dermed pålagt å fungere både som førsteinstans og klageinstans i bostøttesaker. Så og si alle førstegangsvedtak fattes på grunnlag av maskinell behandling av innhentede opplysninger. Klagebehandlingen foretas manuelt.

Vedtaket for hver enkelt måned i bostøtteordningen er å betrakte som enkeltvedtak etter reglene i forvaltningsloven. Dersom søkeren sender inn klage, vil klagen kun berøre den måneden klagen gjelder og ikke senere måneder. Kommunen må derfor ved mottak av klage informere om dette og påse at søkeren leverer ny eller korrigert søknad for senere måneder.

Hjemmel for innhenting av opplysninger

Saksbehandlers fullmakt til innhenting av ulike typer opplysninger i forbindelse med søknad om bostøtte er gitt i søknaden. Med sin underskrift på søknaden forsikrer søkeren at opplysningene er riktige, og samtykker i at søknaden kontrolleres og suppleres med opplysninger fra:

- NAVs stønadsregister

- ligningsregisteret
- folkeregisteret
- kommunens utbetalinger etter lov om sosiale tjenester
- trygdekontoret vedrørende stønadsforhold, herunder opplysninger om at søker er ung ufør

Søkers underskrift på søknaden blir med dette meget viktig. Dersom saksbehandler eller Husbanken henvender seg til ligningskontoret, folkeregisteret, sosialkontoret eller trygdekontoret med spørsmål vedrørende bostøttesøknaden, kan det vise seg nødvendig å fremlegge kopi av den aktuelle bostøttesøknaden underskrevet av søker.

Arkivering

Grunnlagssøknaden for bostøtte og ev. dokumentasjon av opplysninger skal oppbevares i 5 år etter støttens opphør. Dette gjelder også korrigeringer til grunnlagssøknaden. Jf. Forskrift om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver.

Opplysninger om sakene i bostøttesystemet vil være tilgjengelig i minimum 3 år. Etter dette tidspunktet vil man fremdeles få en oversikt over vedtakene, men ikke de bakenforliggende opplysningene. Vær spesielt oppmerksom på at ligningsopplysningene i bostøttesystemet fjernes etter 2 år.

Elektronisk søknad

Det kan søkes bostøtte elektronisk. Dette gjøres ved å gå inn på internettdressen www.altinn.no, innlogging gjøres der ved hjelp av engangskoder. Engangskoder finnes på skattekort eller i selvangivelsen og kan også bestilles fra Altinn.

Når det søkes elektronisk kan en velge om en vil ha tilsendt brev/meldinger elektronisk per e-post. Dokumentasjonskravet for boutgifter, lån m.m. gjelder på lik linje med tradisjonelle papirsøknader.

2. Tillegg til veileder om bostøtte

Taushetsplikten

Alle som medvirker i administrasjon av bostøtteordningen er pålagt taushetsplikt. Taushetsplikten omfatter foruten saksbehandlere i kommunen, Husbanken og Kommunal- og regionaldepartementet, også representanter for borettslag, sameier, huseiere samt IT personell.

I husbanklovens § 12 heter det: "Når allmenne interesser tilseier det, kan departementet ved forskrift eller ved samtykke i dei enkelte tilfella fastsetja at opplysningane i bustønadsregisteret kan brukas av anna offentleg styresmakt. Føresegna om teieplikt i forvaltningslova gjeld elles." Denne bestemmelsen presiserer at det ikke gjelder særskilte unntak fra taushetsplikten utover de som følger av departementets forskrift eller departementets samtykke i enkelttilfeller.

I følge lov om behandlingsmåten for forvaltningssaker gjelder forvaltningslovens regler for saksbehandling også i saker vedrørende bostøtte, dersom ikke annet følger av annen lov.

For å få tildelt tilgang til bostøttesystemet må alle nye saksbehandlere ha satt seg inn i bestemmelsene om taushetsplikt og underskrevet en taushetserklæring. Informasjon om de aktuelle bestemmelser om taushetsplikt fås tilsendt sammen med et eget skjema for taushetserklæring. Ved underskrift på taushetserklæringen erklæres det at en har lest og forstått at en er underlagt taushetsplikt etter lovbestemmelser som er inn tatt i:

- forvaltningslovens § 13
- husbanklovens § 12
- departementets forskrift om adgang til å gi opplysninger fra

- bostøtteregisteret og bostøttesøknader
- folkeregisterlovens § 13, 1. ledd
- NAV- loven § 7, jf § 16
- ligningslovens § 3-13

På de neste sidene gjengis:

- forvaltningslovens § 13 og lovens utfyllende bestemmelser om begrensninger i taushetsplikten § 13a - 13c
- departementets forskrift om adgang til å gi opplysninger fra bostøtteregisteret og bostøttesøknader, datert 15. august 1995, som i bostøttesammenheng anses å være de mest sentrale bestemmelser om taushetsplikt.

Forvaltningslovens bestemmelser vedrørende taushetsplikt

§ 13. ¹ (taushetsplikt)

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om:

1. noens personlige forhold, eller
2. tekniske innretninger og framgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår.

Som personlige forhold regnes ikke fødested, fødselsdato og personnummer, statsborgerskap, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted, med mindre slike opplysninger røper klientforhold eller andre forhold som må anees som personlige. Kongen² kan ellers gi nærmere forskrifter om hvilke opplysninger som skal regnes som personlige, om hvilke organer som kan gi privatpersoner opplysninger som nevnt i punktumet foran og opplysninger om den enkeltes personlige status for øvrig samt om vilkårene for å gi slike opplysninger.

Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet. Han kan heller ikke utnytte opplysninger som nevnt i denne paragraf i egen virksomhet eller tjeneste eller arbeid for andre.

¹ Tilføyd ved lov 27. mai 1977 nr. 40, endret ved lov 11. juni 1982 nr. 47.

² Justisdepartementet iflg. Res. 16. desember 1977.

§ 13 a. ¹ (begrensninger i taushetsplikten ut fra private eller offentlige interesser)

Taushetsplikt etter § 13 er ikke til hinder for:

1. at opplysninger gjøres kjent for dem som de direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning de som har krav på taushet samtykker
2. at opplysningene brukes når behovet for beskyttelse må anses ivaretatt ved at de gis i statistisk form eller ved at individualiserende kjennetegn utelates på annen måte, og
3. at opplysningene brukes når ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig, for eksempel når de er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder.

¹ Tilføyd ved lov 27. mai 1977 nr. 40.

§ 13 b. ¹ (begrensninger av taushetsplikten ut fra private eller offentlige interesser)

Taushetsplikten etter § 13 er ikke til hinder for:

1. at opplysningene i en sak gjøres kjent for sakens parter eller deres representanter,
2. at opplysningene brukes for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for, bl.a. kan brukes i forbindelse med saksforberedelser, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll,
3. at opplysningene er tilgjengelig for andre tjenestemenn innen organet eller etaten i den utstrekning som trengs for en hensiktsmessig arbeids- og arkivordning, bl.a. til bruk ved veiledning i andre saker,
4. at opplysningene brukes for statistisk bearbeiding, utrednings- og planleggingsoppgaver, eller i forbindelse med revisjon eller annen form for kontroll med forvaltningen,
5. at forvaltningsorganet gir andre forvaltningsorganer opplysninger om en persons forbindelse med organet og om avgjørelser som er truffet og ellers slike opplysninger som det er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningssgrunnlag,
6. at forvaltningsorganet anmelder eller gir opplysninger (jfr. også nr. 5) om lovbrudd til påtalemyndigheten eller vedkommende kontrollmyndighet, når det finnes ønskelig av allmenne omsyn eller forfølgning av lovbruddet har naturlig sammenheng med avgiverorganets oppgaver, og

7. at forvaltningsorganet gir et annet forvaltningsorgan opplysninger (samordning) som forutsatt i lov om Oppgaveregisteret.

Part eller partsrepresentant som blir gjort kjent med opplysninger etter første ledd nr. 1, kan bare bruke opplysningene i den utstrekning det er nødvendig for å vareta partens tarv i saken. Forvaltningsorganet skal gjøre ham merksam på dette. Likeledes kan forvaltningsorganet pålegge taushetsplikt når vitner o.l. får opplysninger undergitt taushetsplikt i forbindelse med at de uttaler seg til organet. Overtreding av taushetsplikt etter dette ledd kan straffes etter straffelovens § 121 dersom vedkommende er gjort oppmerksom på at overtreding kan få slik følge.

¹ Tilføyd ved lov 27. mai 1977 nr. 40, endret ved lov av 6. juni 1997 nr. 35.

§ 13c. ¹ (informasjon om taushetsplikt, oppbevaring av opplysninger undergitt taushetsplikt)

Vedkommende forvaltningsorgan skal sørge for at taushetsplikten blir kjent for den det gjelder, og kan kreve skriftlig erklæring om at de kjenner og vil respektere reglene.

Dokumenter og annet materiale som inneholder opplysninger undergitt taushetsplikt, skal forvaltningsorganet oppbevare på betryggende måte.

Kongen kan gi nærmere regler om oppbevaring av dokumenter og annet materiale som er undergitt taushetsplikt, om tilintetgjøring av dokumenter eller materiale og om bortfall av taushetsplikt etter en viss tid. Taushetsplikten bortfaller etter 60 år når ikke annet er bestemt i medhold av foregående punktum.

¹ Tilføyd ved lov 27. mai 1977 nr. 40.

² Fastsatt ved res 16. desember 1977 med fullmakt fra Justisdepartementet.

Forskrift om adgang til opplysninger fra bostøtteregistre og bostøttesøknader

Gitt av kommunal- og regionaldepartementet 15. august 1985 med hjemmel i § 12 i husbanklova. Endret ved forskrift 30. januar 1996 nr. 172.

§ 1. Taushetsplikten etter husbanklovens § 12 er ikke til hinder for at opplysninger fra bostøtteregisteret og bostøttesøknadene gjøres kjent

- i den utstrekning den som har krav på taushet, samtykker
- for trygdekontor, ligningskontor, sosialkontor eller arbeidskontor som i forbindelse med sin saksbehandling har behov for opplysninger om enkeltpersoner får bostøtte, eventuelt med hvilket beløp
- for utføring av revisjon eller annen form for kontroll av bostøtteorganets virksomhet
- når behovet for beskyttelse må ansees ivaretatt ved at opplysningene gis i statistisk form hvor individualiserende kjennetegn er utelatt
- for kommunale myndigheter i forbindelse med kommunale boligstøtteordninger

§ 2. Utlevering av opplysninger skjer gjennom det kommunale bostøtteorgan eller Husbanken. Til utlevering av opplysninger for formål som nevnt i § 1 nr. 4 og 5 kreves Kommunal- og regionaldepartementets samtykke.

§ 3. Disse forskrifter trer i kraft 1. september 1985.

3. Tillegg til veileder om bostøtte

Klagebehandling

Vedtak om bostøtte er enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og kan påklages. Husbanken er i følge forvaltningsloven § 28, 3. ledd og kongelig resolusjon 22. februar 1974 klageinstans.

Frist for å klage er 3 uker etter at søker har mottatt vedtak jf. forvaltningsloven § 29. Etter § 31 kan det likevel gis medhold i klage selv om klagen er fremmet for sent. Forutsetningen må da være at søker eller hans fullmektige ikke kan lastes for å ha oversittet fristen f.eks. ved sykdom eller fravær. Selv om parten eller hans fullmektig kan lastes for forsinkelsen, kan det gis oppreisning når særlige grunner foreligger, f.eks. når det er en velferdssak for klageren å få prøvd vedtaket på nytt. Klager som sendes Husbanken etter klagefristens utløp må inneholde opplysninger om årsaken til at fristen er oversittet. Klagen kan ikke tas under behandling som klagesak dersom det er gått mer enn ett år siden vedtaket ble truffet.

Formelle krav

- Klagen må være skriftlig.
- Klagen skal sendes til kommunens bostøttekontor.
- Klagen må angi hvilken termin den gjelder og gi opplysninger om søkers navn, adresse, fødselsnummer og bostedskommune.
- Klagen må inneholde de opplysninger søker selv mener har relevans for beslutningen.
- Klagen må være undertegnet av søkeren eller hans fullmektig.

Kommunens bostøttekontor skal:

- påføre dato for mottakelse og markere hvilken termin det gjelder. Klagen skal journalføres i datasystemet.
- opplyse saken så godt som mulig. Nødvendige opplysninger, f.eks. fra folkeregisteret, ligningskontoret og/eller trygdekontoret bør innhentes.
- påse at påstander i klagen er bekreftet/avkreftet. I den utstrekning kommunen har relevante tilleggsopplysninger, må disse påføres klagen.
- påse at opplysninger som har betydning for utfallet av saken, så langt det lar seg gjøre er dokumentert eller sannsynliggjort.
- legge ved førstegangssøknad. Det bør tas kopi til eget arkiv.
- sende klagen med vedlegg til Husbanken.

Klagegrunner

Klager kan grovt deles i tre grupper:

- feil ved søknaden
- inntektsnedgang
- husstandens tilknytning til boligen og folkeregisterets registreringer

Feil ved søknaden

Feil ved søknaden kan skyldes:

- at søker har levert mangelfullt utfylt søknad
- at søker har unnlatt å melde om endringer i husstanden eller i boligopplysningene innen fristen for registrering
- feil i de registre Husbanken henter opplysninger fra
- feil registrering av saken

Inntektsnedgang

Klage grunnet inntektsnedgang kan skyldes:

- søker har ikke fremmet krav om vurdering av fravikelse av ligning
- søker har fremmet krav om vurdering av fravikelse av ligning, men ikke fått medhold i første gangs behandling.

Husstandens tilknytning til boligen og folkeregisterets registreringer

Klage grunnet folkeregisterets registreringer kan skyldes:

- at flyttemelding til folkeregisteret er sendt inn for sent
- at flytting er meldt i rett tid, men er sendt registrert i folkeregisteret
- feil i folkeregisterets registreringer
- at personer i husstanden ikke er registrert som bosatt på søknadsadressen
- at personer er registrert som bosatt uten å være faktisk bosatt.

Dersom klagen skyldes feil i folkeregisterets registreringer eller at flytting er for sent registrert, må det fremlegges dokumentasjon fra folkeregisteret f.eks. kopi av flyttemeldingen.

Klager som skyldes at søker ikke har overholdt fristen for å melde flytting, vil ikke få medhold. Unntak er der det foreligger forhold utenfor søkers egen kontroll eller forhold rundt søkeren selv som gjør at man ikke kan forlange at flyttemelding er sendt.

Saksgang

Søker sender klagen til kommunen som forbereder klagen og videresender den til Husbanken.

4. Tillegg til veileder om bostøtte

Søknadsbehandling i ettertid

I bostøttesammenheng får alle saker status som etterbehandlede saker når de vedtas etter vedtaksdatoen for hovedkjøringen.

Søknader om bostøtte må være fremmet før søknadsfristen. I noen tilfeller kan søknader likevel etterbehandles. Først og fremst gjelder det søknader som er innkommet etter søknadsfristen, men hvor det foreligger særlige forhold som tilsier at søknaden likevel bør tas under behandling. For øvrig vil en søknad om bostøtte kunne bli etterbehandlet dersom:

- søknaden er uteglemt og aldri har blitt registrert i datasystemet
- søknaden inneholder feil og/eller mangler som gjør at den ikke uten videre kan vedtas, og dette ikke er blitt rettet i tide til hovedkjøringen
- søknaden er innsendt innen fristen til Husbanken, men hvor Husbanken på grunn av stor saksmengde ikke har rukket å vurdere om ligning skal fravikes før hovedkjøring
- søknaden er påført husstandsmedlem(mer) som ikke har fått personnummer på søknadstidspunktet

Det er viktig at slike saker blir fremmet så snart forholdet blir oppdaget. For saker som aldri har blitt registrert, må det vedlegges dokumentasjon på trygdeytelser.

5. Tillegg til veileder om bostøtte

Oversikt over koder

Oversikten viser koder som er brukt i saker etter 1.7.2009.

Ulike koder er knyttet til om husstanden og boligen er støtteberettiget (husstandskoder og boligkoder). I tillegg finnes en kode som gir dispensasjon fra boutgiftstaket. Fra NAV innhentes trygdekoder maskinelt, og en oversikt framgår av ekstern retningslinje HB 9.B.3.

Koder som kommunen ev. må registrere:

Husstandskoder

- 09 - person som mottar kvalifiseringsstønad
- 10 - person som mottar introduksjonsstønad
- person som mottar offentlig alderspensjon utenom folketrygden
- person som mottar offentlig uførepensjon utenom folketrygden
- person som mottar offentlig etterlattepensjon utenom folketrygden
- person som mottar alderspensjon fra EØS-land
- person som mottar uførepensjon eller yrkesskadetrygd fra EØS-land
- 17- person som mottar overgangsstønad for etterlatte eller etterlattepensjon fra EØS-land

Boligkoder

- 33- leid bolig der kommunen er utleier
- 35- kommunalt sosial disponert utleiebolig

Dispensasjonskode

- 02 - gir dispensasjon fra boutgiftstaket.

6. Vedlegg til veileder om bostøtte

Beregning av kommunale avgifter

Når det er fattet vedtak om endringer i de kommunale avgiftene skal kommunens bostøttekontor foreta beregning av årlig avgift for en sentralt beliggende nøktern enebolig på 4 rom og kjøkken. I kommuner som bruker areal som grunnlag for fastsettelsen av kommunale avgifter, kan en legge til grunn en bolig på 100 m².

Ny sats for kommunale avgifter registreres i bostøttesystemet før fastsatt frist (se tidsplan i håndbok i søknadsbehandling).

Oversikten brukes som en støtte for beregningen

1. Vannavgift	kr
2. Kloakkavgift	kr

3. Renovasjonsavgift	kr
4. Slamavgift, når den ikke inngår i kloakkavgiften	kr
5. Miljøavgift, når den ikke inngår i renovasjonsavgiften	kr
6. Feieavgift	kr
Sum inkl. merverdiavgift	kr